

Tisková zpráva Zeleného kruhu a jeho členských organizací
Hnutí DUHA, Greenpeace a Frank Bold

Elektrárny, politici a nevládní organizace dnes jednají o výjimkách z limitů pro znečištění ovzduší

Uhelné elektrárny stále ohrožují naše zdraví i klima

úterý 19. února 2019

Dnes odpoledne se uskuteční 2. jednání pracovní skupiny, kterou zřídilo Ministerstvo životního prostředí na přání Výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny [1] a která jedná o možnosti plošně omezit výjimky z nových limitů pro znečištění ovzduší uhelných elektráren a tepláren.

Nové evropské limity pro znečištění ovzduší platné od srpna 2021 požadují zásadní snížení emisí rtuti, oxidu siřičitého, oxidů dusíku i prachu. Uhelné elektrárny a teplárny však mohou žádat o výjimky z těchto limitů (a například uhelná elektrárna Chvaletice to již udělala) [2].

Pracovní skupina složená z provozovatelů uhelných elektráren (například ČEZ, Severní energetická, EPH, Alpiq), úředníků MŽP i krajských úřadů (ty v prvním stupni posuzují žádosti o výjimky), poslanců a poslankyň a nevládních organizací Zeleného kruhu (Hnutí DUHA, Greenpeace a Frank Bold).

Nevládní organizace a část zástupců politických stran prosazují rozumné omezení výjimek:

- Pouze pro největší uhelné zdroje elektřiny. Teplárny by o výjimky žádat mohly [3].
- Pouze v případě nejnebezpečnějších látek: rtuti, která narušuje rozvoj mozku a nervové soustavy u dětí, a oxidu siřičitého a oxidů dusíku, které se podílí na vzniku mikroskopického prachu v ovzduší, který je celkově v ČR zodpovědný za 5 700 předčasných úmrtí ročně [4].

Česká republika by se zpřísněním ustanovení o výjimkách zařadila mezi progresivní státy EU v oblasti zlepšování kvality ovzduší. Evropská směrnice o průmyslových emisích stanoví minimální standard ochrany ovzduší, např. Německo, Baskicko v rámci Španělska nebo Chorvatsko podmínky pro získání výjimky na národní úrovni zpřísnilo. V Belgii byly dokonce emisní limity spojené s nejlepšími dostupnými technikami přímo převzaty do národní legislativy. Česká republika by tedy nebyla jedinou zemí se zpřísněnou úpravou výjimek z emisních limitů [5].

Uhelné elektrárny jsou na území ČR hlavní zdroj emisí skleníkových plynů, rtuti, oxidu siřičitého i oxidů dusíku a druhý hlavní zdroj prachu. Státní energetická koncepce ČR předpokládá jejich zásadní útlum (celkem se má snížit spalování hnědého uhlí o 73 %) a tedy i snížení emisí skleníkových plynů. V praxi se však státu nedaří plnit úkoly, které k tomuto útlumu mají směřovat, a naopak se objevují pokusy uhelných firem koncepci zhatit [6].

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl:

“Nové evropské limity mohou výrazně pomoci ochraně našeho zdraví. Výjimky tedy musí být pro opravdu velmi výjimečné situace. Je tedy úplně absurdní, aby je dostávaly uhelné elektrárny, které spalují uhlí s mizernou účinností, vyrábí elektřinu na vývoz a jsou také hlavním zdrojem skleníkového oxidu uhličitého v ČR. Stát by si tím podkopal i svoji vlastní energetickou koncepci, která dává jasnou prioritu udržení efektivnějších tepláren.”

Lukáš Hrábek, tiskový mluvčí Greenpeace ČR, říká:

“Česká energetika produkuje čtvrté největší množství vysoce toxické rtuti ze všech států EU. Před námi jsou jen velké státy Polsko, Německo a Španělsko. Nové limity pro znečištění ovzduší mohou množství této problematické látky v ovzduší výrazně snížit, ovšem jen za předpokladu, že z nich elektrárny nedostanou výjimky. Už nyní víme, že elektrárna Chvaletice nechce množství vypouštěné rtuti nijak snižovat a žádá, aby mohla vypouštět o 250 % rtuti víc, než kolik dovolují limity. Pracovní skupina by se měla zaměřit na to, aby takto nesmyslné žádosti nebyly v budoucnu možné.”

Laura Haiselová, právnička Frank Bold, řekla:

“Kolem 60 % obyvatel ČR stále žije v oblastech, kde jsou překračovány zákonné limity pro obsah znečištění v ovzduší, státu za to dokonce hrozí řízení pro porušení evropského práva před Soudním dvorem Evropské unie. Pracovní skupina Ministerstva životního prostředí je skvělou příležitostí, jak na základě odborných vstupů najít vhodné legislativní řešení pro omezení výjimek z emisních limitů pro velké uhelné elektrárny a tím přispět k nápravě současného stavu.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Lukáš Hrábek, Greenpeace, 603 443 140, lukas.hrabek@greenpeace.org

Laura Haiselová, Frank Bold, 770 170 722, laura.haiselova@frankbold.org

Poznámky pro editory:

[1] Usnesení Výboru pro životní prostředí č. 24 (28. března 2018)

<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=144837&pdf=1>

[2] <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/elektrarna-chvaletice-chce-vyjimku-pro-emise-oxidu-dusiku-a-rtuti/1707368>

[3] Nevládní organizace navrhují zrušit možnost udělení výjimky u zařízení nad 300 MW elektrického výkonu, což se týká asi desítky zařízení v ČR. Do této skupiny spadá z tepláren jedině zdroj Opatovice, tam je však plánované odstavení 2 ze 6 bloků a zařízení tak spadne pod 300 MW elektrického výkonu (většina výkonu je logicky ve výrobě tepla).

[4] Zpráva o životním prostředí ČR 2017 uvádí celkový součet předčasně zemřelých v důsledku znečištění prachem. Prach produkují zejména lokální topeniště (zejména na uhlí), na druhém místě jsou uhelné elektrárny a teplárny.

<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/zprava-o-zivotnim-prostredi-cr-znecistení-ovzduši-loni-zasahlo-vice-lidi-nez-predloni-5-700>

[5] Assessment and summary of the member States implementation reports for the IED, IPPCD, SED and WID. Industrial Emissions Directive Final Report. Dostupné z:

https://circabc.europa.eu/webdav/CircaBC/env/ied/Library/studies/article_reports/final_reports/IED%20implementation%20final%20report.pdf

[6] <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/vlada-zarazila-malou-domu-pro-pavla-tykace>